

SISEMINISTEERIUM

Hr. Lauri Hussar
Riigikogu

Teie: 16.06.2026 nr 2-3/15-564

Meie: 01.07.2026 nr 1-9/1893-2

Vastus Riigikogu liikme kirjalikule küsimusele

Austatud Riigikogu esimees

Edastan Teile vastuse Riigikogu liikme Priit Sibula kirjalikule küsimusele võltsitud dokumentide kohta. Võltsitud dokumentide, eelkõige võltsitud juhilubade avastamise, kasutamise ja menetlemise kohta selgitan järgmist:

1. Kui palju on PPA dokumendiekspertid avastanud viimase nt 5 aasta jooksul võltsitud dokumente?

Ajavahemikul 1. jaanuar 2022 kuni 16. juuni 2026 on kokku avastatud 1118 võltsitud dokumenti, millest 685 dokumenti avastati piiril ning 433 dokumenti Eesti territooriumil.

2. Kui palju on nendest dokumentidest olnud juhiload? Millised on olnud teised võltsitud dokumendid?

Avastatud 1118 võltsitud dokumendist 528 puhul oli tegemist juhilubadega ning neist 181 avastati piiril ja 347 riigisisiselt.

Lisaks juhilubadele on avastatud ka muid dokumente, millega on üritatud tõendada juhtimisõigust, sõiduki liikluses osalemist lubavaid dokumente, reisidokumente, viisaid ja elamisluube, piiriületustempli jäljendeid, tervisetõendeid ning lühiajalise töötamise registreeringuid. Täpsem statistika on järgnev:

01.01.2021-16.06.2026 piiril ja siseriigis avastatud võltsitud dokumendid	2022	2023	2024	2025	01.01-16.06.2026	Kokku
Piir	87	232	173	153	40	685
Juhtimis- ja omandiõigust tõendavad dokumendid	35	94	67	72	20	288
sh juhilube	34	65	45	26	11	181
Sõiduki liikluses osalemist võimaldavad dokumendid	19	54	36	22	3	134
Reisidokumendid	7	47	33	21	7	115
Teised toetavad dokumendid	6	20	17	28	6	77
Viisad ja elamisload	16	17	20	9	4	66
Tervisetõendid	2					2
Piiriületustempli jäljendid	2					2
Lühiajalise töötamise registreeringud				1		1

Siseriik	6	156	137	102	32	433
Juhtimis- ja omandiõigust tõendavad dokumendid	4	132	108	77	28	349
sh juhilube	4	131	108	76	28	347
Reisidokumendid		7	13	12	4	36
Teised toetavad dokumendid		5	4	10		19
Sõiduki liikluses osalemist võimaldavad dokumendid	2	7	2	2		13
Piiriületustempli jäljendid		4	7			11
Viisad ja elamisload		1	3	1		5
Kokku	93	388	310	255	72	1118

3. Kas võltsitud juhilubade avastamine on tõusu- või langustrendis?

Võltsitud juhilubade avastamises ei ole näha tõusutrendi, vastupidi. Alates 2023. aastast on avastatud juhtumite arv olnud nii siseriiklikult kui piiril langustrendis.

4. Mis riikidest pärit kodanikud on võltsitud juhiloaga vahele jäänud (palun lisage, millisest riigist ja kui palju)?

Võltsitud juhilubade kasutamise juhtumites on sagedamini esinenud Ukraina, Moldova, Venemaa Föderatsiooni, Gruusia, India ja Kesk-Aasia riikide kodanikke. Võltsitud juhiloa on olnud sagedamini Venemaa, Poola, Moldova ja Ukraina näiliku päritoluga. Märgime, et juhtumite põhjused on erinevad, kuid sageli on isikul kehtiv või varem kehtinud juhiluba olemas olnud ning võltsitud juhiluba kasutatakse näiteks seetõttu, et juhiloa vahetamine on olnud keeruline. Samuti on esinenud juhtumeid, kus võltsitud juhiluba kasutatakse eesmärgiga vältida tegeliku juhiloa äravõtmist välisriigis toime pandud liiklusrikkumise tõttu.

Täpsemad andmed piiril ja siseriigis avastatud võltsitud juhilubade kohta jaotusega nende 20 kodakondsuse lõikes, mida vaadeldaval perioodil esines enim, on järgnev:

01.01.2021-16.06.2026 piiril avastatud võltsitud juhiloa kodakondsuste lõikes	2022	2023	2024	2025	01.01-16.06.2026	Kokku
Piiril avastatud juhiloa kõik kokku	34	65	45	26	11	181
Moldova	4	16	5	4		29
Ukraina	8	9	4	2	2	25
Venemaa Föderatsioon	3	7	7	3	1	21
Läti Vabariik	2	1	1	4		8
Tadžikistan	1	3	1		1	6
Saksamaa		2	1	1	1	5
Usbekistan		1	3	1		5
Eesti Vabariik	2	3				5
Määratlemata	2	1	1	1		5
India		2		1	1	4
Serbia	4					4
Leedu		3	1			4
Pakistan			2	2		4
Kasahstan	1		2			3
Hiina	1		2			3
Rumeenia	1	1			1	3

Gruusia	1	1		1		3
Mehhiko		1	1			2
Bulgaaria			2			2
Iisrael				1	1	2

01.01.2021-16.06.2026 siseriigis avastatud võltsitud juhiloa kodakondsuste lõikes TOP20	2022	2023	2024	2025	01.01-16.06.2026	Kokku
Siseriigis avastatud juhiloa kõik kokku	4	131	108	76	28	347
Ukraina		41	29	25	7	102
Eesti Vabariik	3	13	23	14	6	59
India		3	6	13	7	29
Läti Vabariik		6	6	2	3	17
Moldova	1	8	5	2		16
Pakistan		10	4			14
Usbekistan		5	4	1		10
Nigeeria		2	7	1		10
Määratlemata		4	3	1	1	9
Venemaa Föderatsioon		4	2	3		9
Rumeenia		4		3		7
Ameerika Ühendriigid		4	1			5
Riik teadmata		3	2			5
Ghana		3		1		4
Leedu		3		1		4
Gruusia		2	1			3
Valgevene		2		1		3
Hiina		2	1			3
Bangladesh				3		3
Egiptus				2		2

5. Mis siis sellise inimesega saab, kes jääb vahele võltsitud juhiloaga juhul kui tegemist on muulasega? Millise karistuse ta saab? Ja kas põhimõtteliselt on tal võimalik endale uus võltsitud luba tellida ning meid ja meie lapsi platvormi kasutades edasi sõidutada?

Võltsitud juhiloa kasutamine on karistusseadustiku § 345 järgi karistatav rahalise karistuse või kuni kolmeaastase vangistusega. Juhtumi avastamisel alustatakse kriminaalmenetlust ning võltsitud dokument võetakse isikult ära.

Põhimõtteliselt on uue võltsitud juhiloa hankimine võimalik, kuid selle kasutamine oleks uus karistatav tegu. Kui isik on võltsitud juhiloa kasutamise eest juba karistatud ja paneb seejärel toime uue samaliigilise süüteo, käsitatakse seda karistuse mõistmisel korduva tahtliku õigusvastase käitumisena, mis suurendab isiku süüd ning toob kaasa rangema karistusõigusliku hinnangu kui esmakordne rikkumine.

Statistikat selle kohta, kui palju sõidujagamisplatvormidel teenust pakkuvatest või varem pakkunud juhtidest on kasutanud võltsitud juhiluba, Politsei- ja Piirivalveamet eraldi ei kogu.

6. Mida kontrollitakse võõrsilt siia elama ja tööle tuleva inimese puhul (milliste dokumentide ehtsus, milline taustakontroll, karistusregister vms)? Või piirdub PPA vaid reisidokumendi kontrolliga?

Eestisse elama või tööle asumiseks peab välismaalane esitama seaduses nõutud dokumendid, mille koosseis sõltub sellest, mis alusel ja kui kauaks isik Eestisse soovib tulla. Kontroll ei piirdu üksnes reisidokumendi kontrollimisega, vaid hõlmab ka muude dokumentide aga ka andmete kontrolli selleks, et hinnata, kas seaduses sätestatud tingimused Eestis viibimiseks, elamiseks või töötamiseks on täidetud. Juhiluba nende dokumentide hulka, mida välismaalane peab Eestis viibimise, elamise või töötamise aluse taotlemisel esmase nõutava dokumendina esitama, üldjuhul ei kuulu, kuid kui konkreetse menetluse asjaolud seda eeldavad, võib Politsei- ja Piirivalveamet küsida ja kontrollida ka täiendavaid dokumente, sh juhiluba. Märgime aga, et kui välismaalane tuleb Eestisse tööle, kaasnevad teda siia kutsumale tööandjale välismaalaste seadusest tulenevad kutsuja kohustused ning tööandja vastutab nende kohustuste täitmise eest kogu välismaalasele väljastatud loa kehtivusaja jooksul.

7. Kui palju on Eestis üldse dokumendieksperte?

Piiripunktides töötab 36 dokumendieksperti ning Eesti Kohtuekspertiisi Instituudis kolm dokumendieksperti.

8. Kuidas kõige tüüpilisemalt võltsitud juhilubasid avastatakse (piiri ületades, otse roolist vms)?

Võltsitud juhilube avastatakse peamiselt riigisisese liiklusjärelvalve käigus ja Transpordiameti teenindustes dokumendimenetluste käigus. Kolmandaks suuremaks võltsitud juhilubade avastamise olukorraks on piirikontroll.

9. Kui palju tehakse dokumendi uurimise akte ja mis on nende tulemused? (PPA peab kinni, menetleb, võtab loa, annab dokumendiekspertidele, kes teeb dokumendi kohta uurimisakti, mille alusel tehakse edasised menetlustoimingud)

Dokumendi uurimise akt koostatakse juhul, kui dokumendi ehtsuse hindamiseks on vaja eripädevusega ametniku või eksperdi hinnangut. 2025. aastal koostati Politsei- ja Piirivalveameti poolt ligi 350 dokumendi uurimise akti, millest 35 Ida prefektuuris, 218 Põhja prefektuuris ja ligikaudu 97 Lõuna prefektuuris. 2026. aastal on samades prefektuurides koostatud kokku 99 dokumendi uurimise akti, millest 7 Ida prefektuuris, 70 Põhja prefektuuris ja 22 Lõuna prefektuuris. Koondstatistikat, mis jaotaks dokumendi uurimise aktid hilisema menetlusotsuse või lõpptulemuse järgi, ei peeta.

10. Kui palju on PPA kinni pidanud sõidukit juhtivaid võõrsilt pärit inimesi, kellel puudub tegelikult juhtimisõigus (a - inimesel võib olla olnud juhtimisõigus, aga lihtsalt luba on kehtetu; b - pole kunagi juhtimisõigust olnudki, aga juhib sellegipoolest, kas siis üldse ilma mingi loata või on endale mingi võltsingu leidnud.)

Sellisel kujul statistikat ei peeta. Välisriigi juhiloa puhul kontrollitakse eeskätt seda, kas isikul on asjaomases riigis juhtimisõigus olemas ja kas esitatud dokument annab Eestis sõiduki juhtimiseks õiguse. Seetõttu ei ole võimalik eraldi välja tuua, kui palju on kinni peetud võõrsilt

pärit sõidukijuhte, kellel on juhtimisõigus varem olnud, kuid esitatud juhiluba ei kehti, ning kui palju on neid, kellel ei ole juhtimisõigust kunagi olnud või kes on kasutanud võltsitud juhiluba.

11. Kui suur probleem on PPA jaoks võltsitud dokumendid ja kuidas Eesti nende vastu võitleb?

Eestis on võltsitud dokumentide probleem pigem mõõdukas. Politsei- ja Piirivalveameti hinnangul ei ole Eesti võltsitud dokumentide kasutajate jaoks peamine sihtriik ega ka riik, mille kaudu sellised isikud peamiselt edasi liiguvad.

Võltsitud dokumentide avastamine sõltub suurel määral ametnike oskusest dokumente kontrollida ja võltsinguid ära tunda. Seetõttu panustab Politsei- ja Piirivalveamet dokumendiekspertide koolitamisse ning korraldab ametnike õppevisiite välisriikide partnerasutustesse, et vahetada parimat praktikat. Samuti toetatakse ekspertide osalemist FRONTEX-i tegevustes Euroopa Liidu piiripunktides, mis annab ametnikele võimaluse laiendada koostöövõrgustikku, vahetada kogemusi teiste riikide ekspertidega ning puutuda kokku tavapärasest laiemast dokumendimudelite valiku ja eri liiki võltsingutega.

Lugupidamisega

(allkirjastatud digitaalselt)

Igor Taro
siseminister